

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Hominem esse monstrum, & Iudium Deorum. C. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

est ratio: in omnibus enim valemus considerare tres illos gradus in homine explicatos: immò de omnibus est vera ea definitio, quæ à nonnullis iudicatur hominis propria; dum dicitur, quòd sit anima rationalis, mentis particeps, corpore vtens. Hæc tamen est differentia, quòd eminentiores animæ, magis sunt participes mentis; minùs verò, & minùs propriè vtuntur corpore; anima hominis è contra, minùs est mentis particeps, magis vtitur ministerio corporis; cum sola sit prædita corpore instrumentario; ideò absolutè ea dicitur definitio hominis. At si omnium vellemus distinctas tradere definitiones; & gradus participationis ideè & mentis, & proprium earum corpus in singulis definitionibus esset explicandum: vt Homo est anima, obscuræ rationis particeps, mentis compos, corpore instrumentario vtens: Mundus est anima rationalis, maximè pura, primò mentis particeps, vniuersi corpore vtens: Dæmon est anima rationalis, media quadam conditione prædita, mentis particeps, tenui corpore vtens; & ita de singulis.

Hominem esse monstrum, & ludum Deorum.

CAP. VI.

Quoniam ex declaratis in præcedentibus satis manifestè patet, hominè esse triplicem: ideo nunc eis, vt iam conspicuis vtens, & alia ad humanà condi-

conditionem pertinentia perquirens; assero
 verum, sincerumque hominem, illum esse; qui
 in mente regnat, idealisque nuncupatur: se-
 cundum hominem statuo animam rationalem:
 tertium, & quasi imaginem hominis; aggrega-
 rum ex anima, & corpore. Primus, est homo
 idealis, secundus, rationalis; tertius sensitivus:
 Primus in æternitate est collocatus, supra té-
 pus; secundus in termino æternitatis, & tem-
 poris; postremus in solo tempore: Primus est
 ingenitus, tertius est genitus, medius medio
 modo se habet. Homo iure merito à Platone
 in 9. de R. P. esse dicitur admirabile monstrum,
 constans primo ex variis animalium capitibus,
 mox ex leone, demum ex humana forma, quæ
 minima omnium sit. Quæ sententia solum de
 tertio homine vera est: in quo latissima est pri-
 ma diuersorum animalium portio, concupi-
 scentiam, & nutritionem præferens: minor,
 ea leonis: quæ in facultate irascendi posita ho-
 noris custodem indicat: minima demum est
 ea hominis, rationem, & mentem denotans.
 Ex quibus tribus, veluti partibus, ad varia pro-
 pensis, tria præcipua consurgunt humanæ vi-
 tæ genera: voluptarium, videlicet, iracundum,
 & studiosum. Insuper, homo in primo de Le-
 gibus dicitur vel ioco, vel serio factus. Inquit
 doctissimus Ficinus, hominem ioco esse factum;
 si anima semper à cœlestibus ad terrena, atque
 vicissim, quasi ludendo transmigrans, nun-
 quàm immutabili apud Deum sede requiescat:

factus verò studio, si modò penes effectorem Deum animus quandoq; sit immobiliter permansurus. Hæc explicatio satis manifestè videtur aduersari Platoni in septimo dialogo de Legibus: vbi de hac eadem re loquens inquit: Hominem Dei ludo esse fictum, atque id verè ipsius optimum esse, &c. Ait Plato, homini optimum esse, vt sit fictus Dei ludo: quod minime verum esset, si ludus solam denotaret miseram hominis conditionē. Ex quo etiam constat, minus rectè ab eodem Ficino in eodem loco aliam sententiam prolatam fuisse: nam cùm Plato asserat hominem, siue ioco, siue feriò (non enim id nouimus) à superis constitutum, inquit Ficinus: Vtram verò disiunctionis huius partem eligere debeamus, affirmare hîc Plato non audet: probabile tamen habet, vt hîc, alibiq; significat; hominē studio quodam potiùs, quàm ludo fuisse diuinitus constitutum, &c. Cui sententiæ manifestissimè aduersantur verba Platonis in septimo dialogo: vbi non ampliùs cum disiunctione, sed absolute asserit, hominem Dei ludo esse fictum: & asserit, se in præcedentibus id ipsum protulisse; denotans primum librum de Legibus. Dicamus itaque hominem esse triplicem; & de omni, manifestissimè tamen de postremo, verum esse, quòd sit ludus Deorum: nam quid aliud est ludus, nisi quædam imitatio cum degeneratione, & recessu ab eo, cuius est imitatio? Si consideramus hominem idealem: ille est

est quædam imago Dei, ob quam homo dicitur deinde factus ad imaginem Dei; & est imago cum maxima degeneratione, & recessu; id eo iure est ludus. Si consideramus hominem rationalem; ipse est imitatio ideæ, & degeneratio ab ea; propterea ludus est. Tertius homo, cum sit umbra potius, quam verè homo, manifestissimè ludus iudicari meretur. Et in hoc est collocata hominis perfectio, ut sit ludus, imago, umbra, & quasi simia Dei; quæ ita Deum æmulatur, ut simia hominem. Hanc explanationem manifestè approbavit Plato in Hippia, inquit; Nonne Heraclitus, quem tu in testimonium adduxisti, hoc idem tradit hominem, scilicet, sapientissimum, ad Deum simiam apparere; quo ad sapientiam, & formam, & alia omnia? Accedit, quòd cum Plato in primo de Legibus cum disunctione loquatur, inquit; Hominem, vel ioco, vel serio factum esse; Vtrunq; varia consideratione verum est. Homo enim ad duo referri potest; ad supera, & infera: dum refertur ad supera; ludus est, imitatio, umbra, & degeneratio: dum verò refertur ad infera; serio est factus, quoniam eminet omnibus, & solus est mentis, diuinitatis, & eius, quod verè est, particeps. Hinc Plato in primo dialogo, dum loquitur cum distinctione; non refert hominem ad sola supera, sed absolute eum considerat: in septimo autem dialogo, dum inquit esse ludum, comparat illum cum Deo. Hanc Dei in homine imitationem

expressit Græcus ille sophista: qui interrogatus, quid sit Deus, immortalis homo; quid sit homo, mortalis Deus, respondit. Insuper, nuncupatur homo Mundanus ciuis; & hoc non iumentis, & feris, sed soli homini conuenit: solus enim homo sub Dei imperio, ex mortalibus animalibus meretur ciuis nūcupari; quoniam solus est rationis particeps; solus est natus dominari, præesse, & ciuium munera obire. Præterea, nuncupatur homo à ter Maximo Mercurio, quem imitatur Plato in primo de Legibus, diuinum miraculum: & iure quidē; nil enim eo admirabilius apud nos excogitari potest. Ipse enim est, veluti vniuersi mundi Epilogus; in quo omnia breuissimè sunt perstricta, & conformata: est Magni mundi nexus, & hymenæus; in quo diuina cum terrenis iuncta sunt: est in hoc Terræ Theatro, veluti statua Dei, formata ad eius imaginem. Insuper, cum sit acta nihil; est omnia potestate, & virtute: cum sit natura impotentissimus; arte, & studio, omnium euadit potentissimus: cum sit corpore mortalis; est animo æternus: cum in specu umbrarum sit collocatus; ad atrium lucis, & verè entis euolare natus est: Demum cum vnus, & simplex appareat; attamen, Prothei more, formam omnem recipere, omnemque vitam viuere valet. Quibus de

Rebus Aristoteles à Pla-

tone minimè
dissentit.

De